

# EESTI KEEL

Õppemaht: 6 tundi nädalas, 210 tundi õppeaastas

## 3. KLASS

**Teemad, õppesisu, õpitulemused, praktiline tegevus ja lõiming**

### I. SUULINE KEELEKASUTUS

#### **Õppesisu**

##### Kuulamine

Hääliku pikkuste eristamine, põhirõhk sulghääliku pikkusel.

Pikema suulise juhendi meeldejäätmine ja selle järgi toimimine. Kaaslase ja õpetaja juhendite kuulamine, nende järgi toimimine.

Ettelugemise mõtestatud kuulamine. Kaaslase ettelugemise hindamine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana). Fakti ja fantaasia eristamine.

##### Kõnelemine

Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Selge häälduse jälgimine teksti esitades. Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevuse, intonatsiooni) esiletoomine dramatiseeringus jm esituses. Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumise, tänamise) valik suhtlemisel. Suuline selgitus, kõnetus- ja viisakusväljendid, teietamine ja sinatamine.

Kõnelemine eri olukordades: vestlus tundmatuga, sh telefonitsi, klassi/kooli esindamine, võistkonda kutsumine, koostegevusest loobumine jms.

Sõnavara arendamine: sõnatähenduse selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtäheendusega sõna leidmine. Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas.

Oma arvamuse avaldamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine, kaaslase arvamuse küsimine.

Mõtete väljendamine terviklausetena ja sobiva sõnastusega (sõnavalik, mõtte lõpuleviimine).

Küsimuste moodustamine ja esitamine ning neile vastamine.

Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal; aheljutustamine.

Sündmuste, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning tabeli abil.

Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus erisuguste meeleolude väljendamiseks.

Kuuldu (muinasjutt, lühijutt lapse elust, proosa-, luule ja ainetekst), nähtu (lavastus, film) sisu ümberjutustamine. Dialoogi jälgimine, ütleb oma arvamuse tegelaste ja nende ütluste kohta.

Tuttava luuletuse ja dialoogi ilmikas (mõtestatud) peast esitamine.

Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine

#### **Õpitulemused**

##### **Suuline keelekasutus**

Taotletakse, et õpilane:

- 1) kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi;
- 2) väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt: palub, küsib, selgitab, keeldub, vabandab, tänab;
- 3) vastab küsimustele, kasutades sobivalt täislauseid ning lühivastuseid;

- 4) vaatleb sihipäraselt, kirjeldab eesmärgipäraselt nähtut, eset, olendit, olukorda, märkab erinevusi ja sarnasusi;
- 5) avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta;
- 6) annab küsimuste toel arusaadavalt edasi õppeteksti, lugemispala, pildiraamatu, filmi ja teatrietenduse sisu; koostab kuuldu/loetu põhjal skeemi/kaardi;
- 7) jutustab loetust ja läbielatud sündmusest; jutustab pildiseeria, tugisõnade, märksõnaskeemi ja küsimuste toel; mõtleb jutule alguse ja lõpu;
- 8) leiab väljendamiseks lähedase ja vastandtähendusega sõnu;
- 9) esitab luuletust peast;

## II. LUGEMINE

### Õppesisu

Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Teksti ülesehitus: pealkiri, teksti osad (lõigud, loo alustus, sisu, lõpetus).

Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo; oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse). Ladus ja automatiseerunud lugemine. Oma ja kaaslaste lugemistehnika hindamine õpetaja juhiste alusel. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust.

Jutustava ja kirjeldava teksti ning tarbe- ja teabeteksti (õpilaspäeviku, kutse, õnnitluse, saatekava, tööjuhendi, raamatu sisukorra, sõnastiku, teate, eeskirja, retsepti, õpikuteksti, teatmeteose teksti, ajalehe- ja ajakirja ning muu meediateksti) lugemine.

Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses, lasteraamatutes ning lasteajakirjanduses.

Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide ja üksiksõnade järgi.

Töö tekstiga: tekstist õpitavate keelendite, sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade leidmine. Õpiku sõnastiku iseseisev kasutamine.

Teksti jaotamine osadeks ning tekstiosade pealkirjastamine. Loetava kohta kava, skeemi, kaardi koostamine. Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine. Loo alguse ja lõpu mõtlemine. Teksti teema ja peamõtte sõnastamine, tegelaste iseloomustamine.

Jutustavate luuletuste ja proosateksti mõtestatud esitamine. Riimuvate sõnade leidmine. Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ning partnereid arvestades.

Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu (oma arvamuse avaldamine) andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine. Vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt.

Tekstilülide eristamine: muinasjutt, mõistatus, vanasõna, luuletus, jutustus, näidend, kiri.

Kirjandus: folkloorne lastelaul, liisusalm, jutustus, muinasjutt, muistend, luuletus, kahekõne, näidend, sõnamänguline tekst, piltjutt, mõistatus, vanasõna.

### Õpitulemused

#### *Lugemine*

Taotletakse, et õpilane:

- 1) loeb nii häälega ja kui endamisi ladusalt ja teksti mõistes;
- 2) mõistab plaane, tabeleid, diagramme, skeeme, tingmärke ja kaarti;
- 3) loeb õpitud teksti ette õigesti, selgelt ja sobiva intonatsiooniga;
- 4) töötab tekstiga eakohaste juhiste alusel;
- 5) vastab suulistele ja lühikestele kirjalikele küsimustele loetu kohta;
- 6) eristab kirjalikus tekstis väidet, küsimust, palvet, käsku, keeldu;
- 7) tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kirja;

- 8) on lugenud läbi vähemalt kuus eesti- või väliskirjaniku teost, kõneleb loetud raamatust;
- 9) teab nimetada mõnd lastekirjanikku.

### III. KIRJUTAMINE

#### Õppesisu

##### Kirjatehnika

Kirjutamise tehnika süvendamine, oma loetava käekirja kujundamine, kirjutamise kiiruse arendamine. Kirjutamisvilumuse saavutamine (õiged tähekujud ja proportsioonid, loetav käekiri, ühtlane kirjarida, kirjatöö nõuetekohane välimus, töö vormistamine). Teksti ära kiri tahvilt ja õpikust. Kirjutatu kontrollimine õpiku ja sõnastiku järgi. Oma kirjavea parandamine. Etteütlemise järgi kirjutamine. Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, ümbrik. Kutse vormistamine

##### Õigekiri

Tähestiku järjekord. Täis- ja kaashäälikuühendi õigekiri. Täis- ja suluta kaashääliku pikkuse kordamine, sulghääliku pikkuse eristamine ja õigekiri, *k, p, t s-i* ja *h* kõrval, *i* ja *j* õigekiri (v.a võõrsõnades ja tegijanimedes), *h* sõna alguses. Sulghäälik oma- ja võõrsõnade alguses. Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimedes, tuntumates kohanimedes. Väike algustäht õppeainete, kuude, nädalapäevade, ilmakaarte nimetustes. Poolitamise harjutamine. Liitsõna.

Nimi-, omadus- ja tegusõna. Ainsus ja mitmus. Sõnavormide moodustamine küsimuste alusel. Mitmuse nimetava ning sse-lõpulise sisseütleva, kaasaütleva ja ilmaütleva käände lõpu õigekiri. Olevik ja minevik. Pöördelõppude õigekiri. Erandliku õigekirjaga ase- ja küsisõnad (ma, sa, ta, me, te, nad, kes, kas, kus).

Väit- (jutustav), küsi- ja hüüdlause. Lause lõpumärgid. Koma kasutamine loetelus; *et, sest, vaid, kuid, aga, siis* puhul; sidesõnad, mis koma ei nõua.

Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses. Oma kirjavea iseseisev leidmine. Sõnavara: lähedase ja vastandtähendusega sõna. Sõna ja tema vormide õigekirja ning tähenduse omandamine ja täpsustamine.

##### Tekstiloome

Lausete laiendamine ja sidumine tekstiks.

Tarbeteksti (ajaleheartikli, teate, nimekirja jne) kirjapanek.

Ümberjutustuse kirjutamine tugisõnade, skeemi, kaardi või kava toel.

Loovtöö kirjutamine (vabajutt, jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu). Jutu ülesehitus: algus, sisu, lõpetus. Jutule alguse ja lõpu kirjutamine.

Sündmusest, loomast või taimest kirjutamine.

Kirja kirjutamine. Kirja kirjutamine ja vormistamine e-posti kaudu.

Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutamine.

#### Õpitulemused

##### Kirjutamine

Taotletakse, et õpilane:

- 1) kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja -seoseid, kirjutab loetava käekirjaga;

- 2) kirjutab tahvlilt ja õpikust õigesti ära; paigutab teksti korrektselt paberile, vormistab vihiku/õpilaspäeviku nõuetekohaselt;
- 3) eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut (suluta kaashäälikud ja sulghäälikud), häälikuühendit, silpi, sõna, lauset;
- 4) märgib kirjas õigesti häälikuid ning kaashäälikuühendit;
- 5) eristab lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja suluta kaashäälikuid;
- 6) kirjutab õigesti asesõnu;
- 7) kirjutab õige sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade alguses;
- 8) märgib kirjas õigesti käänd- ja pöördõnade õpitud lõppe ja tunnuseid;
- 9) teab peast võõrtähtedega tähestikku, kasutab lihtsamat sõnastikku ja koostab lihtsaid loendeid tähestikjärjestuses;
- 10) kirjutab suure algustähega lause alguse, inimese- ja loomanimed ning õpitud kohanimed;
- 11) piiritleb lause ja paneb sellele sobiva lõpumärgi;
- 12) kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut;
- 13) koostab kutse, õnnitluse, teate, e-kirja;
- 14) kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a ümberjutustusi) küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel.

### **Praktiline tegevus, IKT ja lõiming**

Kunsti- ja tööõpetus: loodud teoste kirjeldamine ja seletamine ning tekstide illustreerimine, kuulutuste kujundamine, joonistamine, kingituste valmistamine, õnnitluskaardi meisterdamine, klassi kaunistamine, dekoratsioonide meisterdamine, näituse korraldamine, maskide meisterdamine

Muusika: laulmine, helid meie ümber, laulu- ja rütmimängud, pillimäng, laulud koos liigutustega, muusika kuulamine,

Loodus- ja inimeseõpetus: kool, positiivne suhtumine õppimisse, klassikaaslased, omavaheline läbisaamine, sõprus, ametid, huvid ja hobid, viisakus- ja käitumisreeglid (koolis, kodus, külas, tänaval jne), koolitee, ohutu liiklemine tänaval, ohutus, tegutsemine õnnetuse korral, abi kutsumine, aastaajad ja nende vaheldumine, muutused looduses, ilmastikunähtused ja ilmavaatlused, säästev suhtumine loodusesse, säästev tarbimine, pere ja rollid peres, mina, minu erinevused ja sarnasused teistega, tervislik eluviis (toitumine, hügieen, liikumine, puhkus), inimene, erinevad tähtpäevad, traditsioonid, kombed ja tavad, erinevad infokanalid, muuseumid, kogumine, Eesti, Eesti ja naaberriigid, rahvad, lemmikloomad, linnud, loomad, taimed, kompassi kasutamine, kaardi tundmine, taevakehad

Matemaatika: diagrammide ja tabelite lugemine, arvsõnade õigekiri, tekstülesannetele küsimuste moodustamine, tekstülesannete sisu ja õppetekstide mõistmine, aeg, kell, aja planeerimine, ajaühikud, ajaühikute kestvuse võrdlus, ajatelg, mõõtmised, tekstist tulenevad arvutusülesanded

Informaatika: e-kirja vormistamine, info otsimine, arvutis trükkimine, tööde vormistamine vastavalt nõuetele, erinevad kodulehed ja nendega tutvumine, õppemängude mängimine

Näituste, teatri, kino külastamine ja sellele järgnev suuline või kirjalik analüüs.

Referaadi koostamine

Temaatilised üritused

Õppekäigud